

Asiasanastoista ontologioihin – case AFO

Linkity! Kohti yhteentoimivaa metatietoa -seminaari 3.9.2014

Päivi Lipsanen

Helsingin yliopiston kirjasto, Viikin kampuskirjasto

Sanastontyön historiaa

- Viikin kampuskirjasto perustettiin v. 1999 yhdistämällä Helsingin yliopiston kirjastoyksiköitä, mm. Maatalouskirjasto ja Metsäkirjasto
- Maatalouskirjasto - ensimmäiset painetut asiasanastot 1980-luvulla, metsäalan asiasanastoluonnos 1987
- Agriforest-asiasanasto avoimeen käyttöön verkossa 1990-luvulla
- Asiasanastosta muokattiin AFO-ontologia v. 2007-2008 FinnONTO-projektissa

Agriforest - AFO - aihepiirit

- Maatalous
  - Suomessa vain Viikissä yliopistotasosta koulutusta
- Eläinlääketiede (kotieläintiede)
  - Vain Viikissä
- Metsätalous
  - Vain Viikissä ja Itä-Suomen yliopistossa
- Ympäristöala
- Elintarvikeala
- Biologia

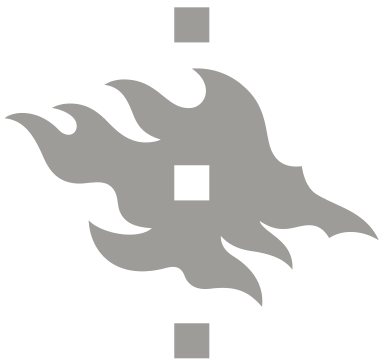

Erityispiirteitä

- Agrovoc-käännöksiä (FAO)
- Eliöiden tieteellisiä nimiä
- Eliösystematiikka tärkeää
  - Luonnontieteellisellä keskusmuseolla tekeillä eliöontologioita
  - Kassu-ontologia jo Fintossa
- Yhteistyökumppaneita mm.
  - Metsäntutkimuslaitos - Metla
  - Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus - MTT
  - Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos -RKTL
  - Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
  - Suomen ympäristökeskus - SYKE

Agriforestin – AFO:n ylläpito

- Keväällä 2014 luovuttiin Agriforest-sanaston ylläpidosta -> vain AFO
- Keskitytään omien erikoisalojen käsitteisiin:
  - YSOssa **suomenkarja**, AFOssa myös alakäsitteet **itäsuomenkarja**, **länsisuomenkarja**, **pohjoissuomenkarja**
- Vain rajoitetusti mukaan yleisiä ja muiden aihepiirien käsitteitä, jotka jo YSOssa tai muissa Finto-palvelun ontologioissa, esim. **julkaisut**, **mallit**
- YSAn/YSOn kanssa ekvivalentteja asiasanoja/käsitteitä noin puolet, koska YSOssa paljon myös erikoisalojen käsitteitä, esim. **tehometsätalous**, **kontortamänty**

Kokemuksia ontologisoinnista

- Työ on hidasta
- Lähteet usein ristiriitaisia
- Motivaatiota lisää ontologiapalvelujen ylläpidon vakiintuminen Kansalliskirjastolle

Kokemuksia AFO:n käytöstä

- Sisällönkuvailua Helka- ja Arto-tietokantoihin, Helda-arkistoon ym.
- Artiva-lomakkeella asiasanat poimittavissa mm. AFOsta, YSOsta ja Kassusta
- Nopeuttaa asiasanoitusta, hierarkioiden näkyminen kätevää
- Käsitteiden kuvaukset (kuten YSOssa) olisivat erittäin hyödyllisiä
- Odotamme ontologioita myös tiedon haun puolelle - Finna
- Tieteen termipankki Fintoon?

YSO ja erikoisalojen ontologiat

- Sisällönkuvailusuositusten mukaan käytetään YSAn asiasanoja
- Erikoisalojen ontologiat omien alojensa kokonaisuuksia -> paljon päällekkäisyyttä YSOn kanssa
- Sisältötyön koordinointi valtakunnallisesti tärkeää